

Комунальний заклад вищої освіти
«Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія»
Запорізької обласної ради
Факультет реабілітаційної педагогіки та соціальної роботи
Кафедра педагогіки та методик навчання

МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

Управління освітньою діяльністю учнів з порушенням слуху засобами
спеціалізованого віртуального навчально-розвивального середовища

Виконала студентка групи ПОМ-2
спеціальності 013 Початкова освіта

Мачковська А. В.

Керівник: Шугай Я. М.

Рецензент: Євтухова Т. А.

Нормоконтроль Карпачов К. А.

Запоріжжя

2022 р.

Комунальний заклад вищої освіти
«Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія»
Запорізької обласної ради

Факультет реабілітаційної педагогіки та соціальної роботи
Кафедра педагогіки та методик навчання
Освітньо-кваліфікаційний рівень другий (магістерський) рівень
Спеціальність 013 Початкова освіта

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри Світлана ЛУПІНОВИЧ
“24” лютого 2022 року

ЗАВДАННЯ
НА МАГІСТЕРСЬКУ РОБОТУ СТУДЕНТКИ
МАЧКОВСЬКА АННА ВАДИМІВНА

1. Тема магістерської роботи «Управління освітньою діяльністю учнів з порушенням слуху засобами спеціалізованого віртуального навчально-розвивального середовища». Керівник магістерської роботи Шугай Яна Максимівна, кандидат педагогічних наук, затверджені наказом закладу вищої освіти від “11” жовтня 2021 року № 327/од.

2. Строк подання студентом роботи 30.04.2022

3. Вихідні дані до магістерської роботи

Мета роботи: визначення і обґрунтування властивостей віртуального освітнього середовища щодо управління освітньої діяльності учнів з порушенням слуху.

Об’єкт дослідження: система управління освітньою діяльністю учнів з порушенням слуху.

Предмет дослідження: організаційно-педагогічні властивості віртуального освітнього середовища для використання його як інструмент управління освітньою діяльністю учнів з порушенням слуху.

Магістерська робота: 40 с., 2 табл., 3 рис., 56 джерел, 2 додатки.

4. Зміст магістерської роботи (перелік питань, які потрібно розробити):

- На основі аналізу наукової літератури визначити ефективні методи і форми управління освітньою діяльністю учнів з порушенням слуху.
- Проаналізувати практичні підходи організації корекційної і компенсаторної роботи з учнями з порушенням слуху.
- Визначити дидактичні можливості віртуальних освітніх середовищ для управління діяльністю учнів з порушенням слуху.
- Обґрунтувати структуру віртуального освітнього середовища для управління діяльністю учнів з порушенням слуху.
- Проаналізувати ефективність комплексного впливу освітнього середовища щодо управління освітньою діяльністю учнів з порушеннями слуху.

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)

У магістерській роботі подано 2 таблиці та 4 рисунки.

6. Консультанти розділів магістерської роботи

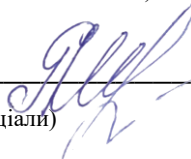
Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Розділ 1. Науково-теоретичні засади управління освітньою діяльністю учнів з порушеннями слуху.	Шугай Я. М., к.п.н.	27.02.2021 	01.03.2021
Розділ 2. Розробка віртуального освітнього середовища для управління діяльністю учнів з порушеннями слуху.	Шугай Я. М., к.п.н.	03.09.2022 	07.09..2022

7. Дата видачі завдання 25.02.2021

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

з/п	Назва етапів магістерської роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1.	Підготовчий.	01.09 – 15.09	Виконано
2.	Інформаційний.	16.09 – 30.09	Виконано
3.	Реконструктивний.	30.09 – 14.10	Виконано
4.	Пояснювальний.	14.10 – 21.10	Виконано
5.	Написання тексту.	21.10 – 09.12	Виконано
6.	Проходження процедури перевірки магістерської роботи на академічний плагіат (відповідно до Положення про запобігання академічного плагіату у комунальному закладі вищої освіти «Хортицька національна навічально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради від 27 січня 2020 року № 33).		Виконано
7.	Проходження процедури рецензування магістерської роботи.		Виконано
	Проходження процедури нормоконтролю щодо оформлення магістерської роботи.		Виконано
	Захист магістерської роботи.	22.06.2022	Виконано

Студент _____ _____ **Мачковська Анна Вадимівна**
 (підпис) (прізвище та ініціали)

Керівник роботи _____ _____ **Шугай Яна Максимівна**
 (підпис) (прізвище та ініціали)

ВСТУП

Бурхливий технологічний розвиток суспільства у XXI столітті суттєво змінив роль і можливості людей з особливостями фізичного і психічного розвитку. Ті люди, які раніше вважалися непрацездатними, сьогодні мають великі шанси стати корисними членами суспільства і конкурентними працівниками. І цей факт у значній мірі підвищує актуальність забезпечення якісної освіти учнів з особливими освітніми потребами. Важливим завданням такої освіти є не тільки якісна предметна підготовка майбутніх фахівців, а й інтеграція їх як найраніше у соціальний простір, адаптація їх до вільної комунікації та соціальної взаємодії. Саме тому на державному рівні було запроваджено важливий стратегічний напрямок - Інклюзивна освіта, якій відведено одне з центральних стратегічних місць в реалізації освітньої реформи за програмою «Нової української школи». А однією із важливих складових інклюзивної освіти є організація навчання учнів з порушеннями слуху.

За даними статистики сьогодні більш ніж 5% людей на Землі мають проблеми зі слухом, що складає 446 мільйонів людей з такими порушеннями, з них 34 мільйони — діти [30]. За даними МОН станом на 2019/2020 навчальний рік в спеціальних закладах освіти навчалось 1806 дітей зі зниженим слухом та 1881 нечуючих дітей, і ще 739 дітей зі зниженим слухом та 53 нечуючих дітей проходило навчання в інклюзивних класах [40]. Як ми бачимо, питання підготовки даної категорії учнів є важливим як для світової спільноти, так і для України.

З переходом України до інформаційного технологічного виробництва і кардинальної зміни умов праці, українське суспільство і офіційні державні органи не сприймають освіту як суму певних окреслених програмами знань. За концепцією «Нової української школи» основним принципом освітньої діяльності є компетентнісний підхід, який включає в себе не тільки

обізнаність учня у предметній галузі, а й готовність діяти у нестандартних непередбачуваних обставинах, творчий підхід до розв'язання навчальних задач, готовність до самоосвіти, комунікативну, соціальну і мотиваційну складову як невід'ємну частину особистісного розвитку. Таким чином, змінюються підходи до організації освітньої діяльності учнів, форм і методів їх навчання. Зрозуміло, що для учнів з порушеннями слуху виникає не менш важливе питання забезпечення їх рівного доступу до якісної освіти.

Можливість говорити і чути інших є важливим фактором успішної комунікації дитини в соціумі, що позначається на успішності їх навчання і швидкості їх соціалізації. Зрозуміло, що без кваліфікованої професійної допомоги дорослих, організація якісної освіти учнів даної нозології неможлива.

За радянських часів традиційним підходом було навчання учнів з порушеннями слуху в спеціалізованих освітніх закладах. Це дозволяло їм опановувати зміст навчальних програм і, одночасно, ще більше ізолювало їх від суспільства. Як результат, після закінчення навчання вони не мали особливого вибору ані в особистому житті, а ні у виробничому працевлаштуванні.

Запровадження і розвиток інклюзивної освіти для учнів з порушеннями слуху відкриває нові соціальні можливості. Для дітей стають доступними додаткові можливості щодо спілкування, мовленнєвого та загального розвитку, ефективної соціалізації, адаптації до реалій сучасного життя. В умовах вільного спілкування з однолітками у дітей із порушеннями слуху значно розширюється обсяг словникового запасу, підвищується мовленнєва активність, поліпшуються навички читання з губ. Учень постійно контактує з батьками, їхня увага та підтримка створюють умови для нормального психічного становлення й особистісного розвитку дитини. Усе це сприяє кращій соціалізації дитини та інтеграції в громаду.

Проте, інклюзивне навчання також несе низку ризиків. Дитина з порушеннями слуху може просто не скористатися перевагами інклюзивної

освіти внутрішньо відмежовуючись від класного колективу. У неї можуть формуватися певні комплекси і фобії щодо сприйняття навчальної інформації, зниження самооцінки, зневіра у власні сили та можливості.

Отже, організація освітньої діяльності учнів з порушеннями слуху є не простим процесом, який потребує кваліфікованих комплексних підходів. Зрозуміло, що велику роль в успішності його реалізації відіграє освітнє середовище, невід'ємна частина якого є віртуальною і реалізованою за допомогою комп'ютерних технологій.

Таким чином, метою даної роботи ми обрали визначення і обґрунтування властивостей віртуального освітнього середовища щодо управління освітньої діяльності учнів з порушенням слуху.

Для досягнення мети були поставлені такі завдання:

1. На основі аналізу наукової літератури визначити ефективні методи і форми управління освітньою діяльністю учнів з порушенням слуху.
2. Проаналізувати практичні підходи організації корекційної і компенсаторної роботи з учнями з порушенням слуху.
3. Визначити дидактичні можливості віртуальних освітніх середовищ для управління діяльністю учнів з порушенням слуху.
4. Обґрунтувати структуру віртуального освітнього середовища для управління діяльністю учнів з порушенням слуху.
5. Проаналізувати ефективність комплексного впливу освітнього середовища щодо управління освітньою діяльністю учнів з порушеннями слуху.

Об'єктом дослідження є система управління освітньою діяльністю учнів з порушеннями слуху.

Предметом дослідження є організаційно-педагогічні властивості віртуального освітнього середовища для використання його як інструмент управління освітньою діяльністю учнів з порушеннями слуху.

Методичним підґрунтям дослідження обрані наукові праці головного наукового співробітника Інституту спеціальної педагогіки і психології імені

Миколи Ярмаченка Національної академії педагогічних наук України доктора педагогічних наук, професора Кульбиди С.В. [20].

У дослідженні використані такі методи:

- загально наукові: структурний аналіз, системний аналіз, порівняння, індукція, дедукція, систематизація, моделювання;
- емпіричні: порівняльний аналіз різних підходів, аналіз документальних джерел, спостереження, класифікація;
- експериментальні: проведення констатувального і формувального експериментів як складові комплексного багатофункціонального методу дослідження, які дали можливість обґрунтувати та перевірити властивості віртуального освітнього середовища для управління освітньою діяльністю учнів з порушеннями слуху, методи проектування, реалізації та інтерпретації.

Наукова новизна одержаних результатів дослідження полягає в тому, що:

- вперше обґрунтовані, визначені, систематизовані й практично перевірені властивості віртуального освітнього середовища для управління освітньою діяльністю учнів з порушеннями слуху;
- вперше виявлено критерії оцінювання і класифікації освітніх середовищ для учнів з особливими освітніми потребами;
- набули подальшого розвитку методи навчання і розвитку учнів з порушеннями слуху;
- удосконалено технології інклюзивного навчання.

Практичне значення. Розроблене освітнє середовище є вільно доступним для всіх закладів освіти України та україномовних мешканців інших країн світу, що дозволяє всім бажаючим користуватися ним як майданчиком для комунікації, розвитку, спілкування і проведення творчої та корекційної роботи з учнями з порушеннями слуху.

Впровадження результатів. Розроблене середовище було апробовано під час семінарських і практичних занять курсу «Управління початковою

школою в умовах інклюзивної освіти» і вільними користувачами залученими через соціальні мережі.

Апробація результатів. Розроблене середовище було представлено та обговорено під час III міжнародної науково-практичної конференції студентів та молодих вчених в Хортицькій національній академії «Освітні і культурно-мистецькі практики в контексті інтеграції України у міжнародний науково-інноваційний простір», яка проходила 12-13 травня 2022 року в м. Запоріжжі.

Публікації. Основні теоретичні положення та результати дослідження відображено в одноосібній публікації автора [28].

Структура та обсяг магістерської роботи. Робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку літератури, додатків. Магістерська робота: 40 с., 2 табл., 3 рис., 56 джерел, з них 7 зарубіжних і 4 посилання на сайти творчих вчителів та установ, 2 додатки.

ВИСНОВКИ

1. На основі аналізу наукової літератури було визначено ефективні методи і форми управління освітньою діяльністю учнів з порушенням слуху. Такі методи можна розподілити на суто медичні, які також поділяються на хірургічні радикальні і засоби протезування, і педагогічні засоби компенсації та корекції вад слуху.

2. Аналіз практичних підходів організації корекційної і компенсаторної роботи з учнями з порушенням слуху наочно демонструє важливість не тільки компенсаторної діяльності, а й корекційної роботи щодо усунення деформацій які виникли через відсутність можливості або обмеження сприйняття практично третини важливої інформації, яка є пріоритетною в процесі формування мовлення та понятійного апарату дитини (аудіальної) на попередніх етапах розвитку. На відміну від компенсаційних заходів, корекційна робота вимагає значно більше витрат часу і докладання зусиль. Корекційну роботу проводить учитель, який має ще й значне інше навантаження і працює з цілим класом. Було встановлено, що суттєво підвищує ефективність такої роботи паралельна її організація через віртуальні освітні середовища.

3. Було визначено дидактичні можливості віртуальних освітніх середовищ, проведена їх класифікація за технічними характеристиками, цільовими групами, ефективністю форм реалізації та іншими параметрами. Було доведено ефективність їх використання в інклюзивній освіті.

4. Було теоретично обґрунтовано структуру і властивості віртуального освітнього середовища, суб'єкти і об'єкти взаємовпливу, розподіл форм і методів роботи по структурних елементах.

5. Для практичної перевірки результатів досліджень було проведено констатуючий експеримент, в ході якого за визначеними факторами і критеріями було розроблено і впроваджено в практичну діяльність

віртуальне освітнє середовище для управління освітньою діяльністю учнів з порушенням слуху Запорізького регіону. Результати дослідження були апробовані під час подальших наукових досліджень потребують питання розробки віртуальних освітніх середовищ для учні з іншими нозологіями та об'єднання їх у глобальний інклюзивний освітній простір.